

CẢM NHẬN VỀ CÁI ĐẸP KHÔNG CHỈ LÀ CHỨC NĂNG CỦA NĂM GIÁC QUAN MÀ NÓ CÒN BỊ CHI PHỐI RẤT LỚN BỞI CÁC YẾU TỐ TÂM LÝ, TÌNH CẢM VÀ TRÍ TUỆ, MÀ NHỮNG YẾU TỐ NÀY LẠI “KHÔNG AI GIỐNG AI”. CÁI ĐẸP LẠI CHỊU SỰ CHI PHỐI CỦA CÁC GIÁ TRỊ VĂN HOÁ KHÁC NHAU, CHUYỆN XƯA KỂ RẰNG “Ở VƯƠNG QUỐC CỦA NHỮNG NGƯỜI GÙ LUNG MỌI NGƯỜI ĐỀU CHO RẰNG AI CÀNG CÓ LUNG GÙ NHIỀU THÌ CÀNG ĐẸP, KỂ NÀO LUNG THẮNG BỊ COI LÀ DỊ DẠNG VÀ TẤT NHIÊN LÀ KHÔNG BAO GIỜ ĐƯỢC THAM GIA CÁC CUỘC THI NHAN SẮC”.

ĐỊNH GIÁ CÁI ĐẸP: KHÔNG DỄ

PGS.TS MAI VĂN HUNG

CÁI ĐẸP VÀ NHÂN TRẮC HỌC

Ngày nay bất kỳ một cuộc thi nhan sắc nào dù là thi hoa hậu hay hoa vương đều có chuyên gia Nhân trắc học trong thành phần ban giám khảo. Mọi khán giả nhìn chung chỉ cảm thấy dấu hiệu của nhân trắc qua các số liệu về chiều cao, cân nặng và số đo 3 vòng của mỗi thí sinh khi MC xướng lên. Tuy nhiên đánh giá về các chỉ số nhân trắc không chỉ có như vậy mà nó còn được chuyên gia nhân trắc xác định chi tiết hơn như: các chỉ số của những bộ phận trên khuôn mặt và

cơ thể của thí sinh, xác định về các bệnh ngoài da; các dị tật hình thái, dị tật giọng nói thông qua khẩu hình, sự nhịp nhàng của các bộ phận khi vận động, tính hợp lý giữa hình thái và những biểu hiện tinh thần qua ánh mắt, nụ cười, sự bối rối hay tự tin đều được thể hiện rõ nét qua sự cơ cơ mặt, màu sắc của các tổ chức trên cơ thể là biểu hiện của sức khỏe...

Một phụ nữ được xem là đẹp và thu hút người khác phải đạt các chuẩn mực nhất định theo nhân trắc học nhằm tìm ra người đạt chuẩn lý tưởng nhất. Dù bạn

thuộc nền văn hoá nào, bạn là ai thì khi ngắm nhìn Hoa hậu thế giới bạn cũng đều thấy đẹp, vấn đề chỉ là đẹp nhiều hay đẹp ít mà thôi. Điều này chứng tỏ thực tế đang tồn tại những tiêu chí khách quan về cái đẹp, những thang giá trị riêng được đa số thừa nhận. Những tiêu chí đó là gì có định lượng được không? Xin thưa là có đó chính là các phép đo đạc trên cơ thể mà ta quen gọi là “Nhân trắc”.

Nhân trắc học (Anthropometry) là một ngành khoa học nghiên cứu về các

phương pháp đo trên cơ thể người và sử dụng toán học để phân tích những kết quả đo được nhằm tìm hiểu quy luật về sự phát triển hình thái người. Hệ phương pháp nghiên cứu này cho phép tìm hiểu được những đặc trưng số lượng về những biến dị của các cá thể tùy thuộc vào giới tính, lứa tuổi, dân tộc, nghề nghiệp cũng như các yếu tố tự nhiên khác. Khoa học Nhân trắc được hình thành và phát triển song song với lịch sử phát triển của nhân học. Người đặt nền móng là nhà nhân học nổi tiếng người Đức Rudolf Martin.

Dấu hiệu nhân trắc đặc trưng: bao gồm các kích thước rộng, vòng, kích thước góc, lực cơ,... Tính chất định lượng của các dấu hiệu nhân trắc được tính bằng

các đơn vị đo lường như: centimet, milimet, kilogram, newton, độ... hoặc bằng các chỉ số hệ thống số. Đây chính là cơ sở khoa học nhằm đánh giá khách quan về đẹp của cơ thể, đánh giá khả năng thích ứng của con người với môi trường sống.

Dấu hiệu nhân trắc cổ điển: bao gồm các mốc đo được quy định trong danh pháp giải phẫu học quốc tế, những dấu hiệu này được sử dụng khá phổ biến trong các ngành hội họa, điêu khắc, y học, thể thao,...

Dấu hiệu nhân trắc ergonomi là những dấu hiệu nhân trắc về mặt định hướng trong không gian tương ứng với kích thước được thiết kế bao gồm: dấu hiệu nhân trắc tĩnh, dấu hiệu nhân trắc động,

các kích thước từng phần của cơ thể, các kích thước choán chỗ và góc hoạt động của các khớp. Các dấu hiệu này được đo ở trạng thái và tư thế khác nhau phỏng theo trạng thái và tư thế hoạt động của người từ đó nhằm thiết kế các đồ dùng cá nhân, công cụ lao động, thiết kế thời trang, thiết kế các phương tiện giao thông, nhà cửa,... phù hợp với kích thước của cá nhân, nhóm tuổi, giới tính, sở thích, tính tối ưu trong hoạt động vận động của cá nhân giúp con người sống thoải mái và đạt năng suất cao trong lao động.

PHÉP ĐO NGƯỜI ĐẸP

Loài người từ rất xa xưa đã biết nhìn nhận cái đẹp cơ thể mình qua các con số định lượng rất khoa học. Những người Ai Cập cổ đại xưa dùng tỉ lệ *Phi* để đánh giá cái đẹp. Một phụ nữ được coi là đẹp nếu có tỉ lệ các phần trên gương mặt bằng với tỉ lệ *Phi*. Leonad de Vinci khi vẽ một hình chữ nhật quanh gương mặt nàng Mona Lisa, tỉ lệ giữa chiều dài và chiều rộng của hình chữ nhật bằng với 1,618. Qua nhiều thời đại, vẻ đẹp của nàng Mona Lisa vẫn được công nhận và chiêm ngưỡng. Trong thời đại công nghệ hiện nay, TS. Stephen Marquardt đã dựa vào tỉ lệ *Phi* để tạo ra mặt nạ trên máy tính. Mặt nạ này khi đặt vào gương mặt của một người sẽ giúp đo mức độ đẹp của khuôn mặt đó. Theo kết quả của Marquardt, gương mặt càng vừa với mặt nạ sẽ càng xinh đẹp.

Có thể nói bất cứ phụ nữ nào cũng muốn mình đẹp, vậy thế nào là đẹp? Để xác định cái đẹp khách quan từ lâu con người đã dùng đến các thuật nhân trắc, theo đó có các phép đo chiều cao cơ bản như cao đứng, cao ngồi; các vòng đặc trưng như vòng ngực, vòng hông, vòng mông, vòng cánh tay, vòng đùi... Phụ nữ được coi là đẹp và quyến rũ là người có các chỉ số đo và tỷ lệ giữa các chỉ số này ở mức lý tưởng nhất, gọi là "chỉ số vàng". Tuy nhiên, "chỉ số vàng" không phụ thuộc vào một kích thước nào cả mà lệ thuộc nhiều vào tỷ lệ giữa các số đo.

Ví dụ: Phụ nữ Việt Nam hiện nay có chiều cao trung bình là 156 – 160cm nên vòng 1 lý tưởng là 79 – 85cm, số đo lý tưởng

của 3 vòng sẽ là khoảng 82cm – 60cm – 84cm. Nếu chiều cao từ 170cm trở lên, số đo vòng 1 lý tưởng là 91 – 93cm, và số đo lý tưởng 3 vòng là: 92cm – 65cm – 94cm. Nếu lấy số đo vòng 2 chia cho số đo vòng 3, ta sẽ được tỷ lệ của vòng 2 và vòng 3. Tỷ lệ này nằm trong khoảng 0,67~0,80 là lý tưởng nhất.

Một gương mặt được coi là đẹp khi các bộ phận mắt, mũi, môi, cằm... có kích thước và sự phân bố hài hòa hợp lý, thực tế cho thấy có những cô gái nếu nhìn riêng rẽ từng bộ phận trên khuôn mặt

đều đẹp nhưng nhìn toàn thể khuôn mặt lại không đẹp, đó chính là tính tương tác giữa các bộ phận chưa hoàn toàn hợp lý. Trong khi đó có người các bộ phận nếu quan sát riêng thì không đẹp nhưng nhìn toàn thể lại rất đẹp chứng tỏ sự tương tác giữa các bộ phận này khá hợp lý. Ngoài ra đặc điểm nhân trắc gây ấn tượng và khác biệt như “lúm đồng tiền”, “răng khểnh”, “nốt ruồi duyên”... cũng đóng vai trò khá quan trọng. Tuy nhiên về đẹp hình thể của người phụ nữ hiện đại, chịu ảnh hưởng ít

nhiều sự giao thoa của các nền văn hoá nên khi “đo đạc” cũng cần tham chiếu về sự phù hợp giữa các tiêu chí đặc trưng và tiêu chí phổ biến.

Ngoài các chỉ số về hình thể tổng quát, để xác định một phụ nữ đẹp còn căn cứ vào một số chỉ số nhân học khác như: hình thái các răng, vòng cung răng, độ dài và hình thái các ngón tay, màu sắc của mắt, vị trí và kích thước của hai ngực, kích thước của rốn, tỷ lệ giữa độ dài đầu so chiều dài toàn thân... Thông thường đôi mắt phụ nữ Việt Nam chỉ có

2 màu đen hoặc nâu, và màu đen được xem là đẹp hơn.

Các công trình nghiên cứu về nhân trắc học của Trung tâm Nhân trắc thuộc Trường ĐH Giáo dục, ĐHQGHN, nhiều năm qua bước đầu cho thấy; đa số phụ nữ Việt nam có các chỉ số tương đối gần với tiêu chuẩn nhân trắc tiểu chủng người Á đông như: hình dáng và kích thước các bộ phận trên khuôn mặt (mắt, tai, mũi, miệng, vòm môi), vòm tay, màu sắc và độ dài tóc, sự khá cân đối giữa tay và chân...Tuy nhiên có một số chỉ số còn hạn chế, điển hình là chiều cao đứng. Thiếu nữ Việt Nam trưởng thành chiều cao trung bình hiện nay chỉ đạt khoảng 156cm trong khi thiếu nữ Hàn Quốc: 164cm, Nga: 167cm, Thụy Điển: 171cm... Bên cạnh đó, độ thẳng của xương đùi, sống mũi và vòng 3 nhiều người chưa đạt chuẩn. Nguyên nhân đầu tiên là do đặc trưng chủng tộc, kế đến là do môi trường sống, điều kiện kinh tế khó khăn, chế độ ăn không đủ dinh dưỡng...

Làm thế nào để phụ nữ Việt Nam đạt các chỉ số về Nhân trắc học một cách tương đối và trở nên đẹp hơn? Đây là một câu hỏi mà chị em rất muốn tìm lời đáp, nhưng quả là rất khó. Một tin mừng đó là Chính phủ đã phê duyệt Chiến lược phát triển nhân lực Việt Nam theo đó, đến năm 2020 chiều cao trung bình của thanh niên sẽ từ 165 cm, tăng thêm 4cm so với hiện nay, đây là một nhiệm vụ rất khó khăn. Tuy nhiên không vì thế mà chúng ta không có cách giúp nữ giới ngày càng đẹp hơn. Phụ nữ nên phát huy những nét đẹp nhân trắc sở trường vốn có của mình như đôi mắt, làn da, mái tóc, đôi môi... Bên cạnh đó kết hợp rèn luyện thể thao, đặc biệt là bơi lội sẽ giúp các chỉ số hài hòa hơn. Không những thế chọn trang phục phù hợp với cá tính và vóc dáng sẽ giúp phái đẹp thu hút hơn. Giải phẫu thẩm mỹ cũng là một biện pháp làm đẹp, tuy nhiên chị em không nên lạm dụng vì có thể nó sẽ phá vỡ tính cân đối về nhân trắc mà tạo hoá đã dày công ban cho mỗi người.

